

Beantwoording technische vragen m.b.t. het beleidskader Duurzaamheid, gesteld door de heer van der Wegen van Stem0167

Tijdens de behandeling van de Transitievisie warmte op 1 juni 2023 is er gesproken over een klankbordgroep.

Als ik het goed herinner, dan werd er binnen het college al wel over nagedacht over een klankbordgroep, maar sindsdien heb ik er niets meer over gehoord.

Vraag: Is er al iets bekend omtrent een klankbordgroep met als onderwerp energietransitie?

Zo ja, graag hiervan een overzicht.

Zo nee, wat is er inmiddels gedaan om te komen tot een klankbordgroep zodat er ook gebruik gemaakt kan worden van de kennis, ervaring en wijsheid vanuit onze inwoners.

Antwoord:

Voor de Transitievisie warmte is een klankbord ingericht die betrokken is geweest bij het opstellen van deze visie en die uitsluitend gericht was op de energietransitie.

Vanuit het programma is de wens om een bredere klankbord in te richten (ook voor de thema's circulair, klimaatadaptatie en biodiversiteit), ook wel de Duurzame Denktank genoemd, om te betrekken bij uiteenlopende duurzaamheidsvraagstukken. De profielen zijn hiervoor opgesteld en op korte termijn kunnen we hiervoor inwoners werven. Ook de leden van de eerder ingerichte klankbordgroep zullen hiervoor benaderd worden. Deze personen zijn eerder al benaderd om zitting te nemen in de Duurzame Denktank maar zij hebben toen aangegeven alleen voor betrokken te willen worden bij het onderdeel energietransitie.

U geeft aan dat, met het uitvoeren van de energietransitie, de energie die wij verbruiken duurzaam wordt opgewekt, waar mogelijk lokaal en werken daarbij aan aardgas- en emissieloze toekomst. De energie moet worden opgewekt middels hernieuwbare (duurzame) energiebronnen zoals wind, water en zon.

Voor zover ons bekend wordt er in onze gemeente geen energie opgewekt middels water, blijft over energie uit wind en zon. Windmolens en zonnepanelen dus.

Zowel de windmolens als de zonnepanelen moeten natuurlijk gemaakt worden. Tijdens het productieproces wordt waarschijnlijk ook CO² gevormd.

Vraag: Kunt u ons middels bijvoorbeeld een landelijk, Europees of wereldwijd wetenschappelijk rapport aantonen dat deze energiebronnen ook daadwerkelijk emissieloos zijn en dat hiermee geen CO² wordt uitgestoten in vergelijking met de door u genoemde energiebronnen als olie, gas en steenkool?

Antwoord:

De productie van zonnepanelen is niet emissieloos. Het grootste deel van de emissie vindt plaats tijdens het productieproces. Afhankelijk van het productieproces is de uitstoot iets meer of minder (Europese zonnepanelen zijn over het algemeen duurzamer dan in China geproduceerde panelen). Er zijn verschillende bronnen waar uitspraak wordt gedaan over CO₂ uitstoot vs CO₂ reductie van zonnepanelen. Allemaal komen ze uit op een 'break even point' na 2 tot 5 jaar terwijl de levensduur van een zonnepaneel ruim 20-25 jaar is. Hieronder een voorbeeld berekening:

CO₂ uitstoot bij productie paneel:	ca. 320 Kg CO₂
CO₂ uitstoot bij vervoer per vliegtuig/grote afstand:	ca. 30 Kg CO₂
Totaal CO₂ uitstoot per paneel	ca 350 Kg CO₂

CO2 reductie bij de energieopwekking bedraagt	0,46 Kg CO2/ kWh.
Gemiddelde opbrengst paneel (320 Wp)	272 kWh / jaar
Gemiddelde voorkomen uitstoot (0,46 Kg x 272 kWh)	114 Kg CO2 per jaar.

Break even punt (350:114) 3,1 jaar

(Bron: <https://zonopalphen.nl/hoeveel-co2-komt-er-vrij-bij-de-productie-van-panelen/>)

Op blz.8 van het beleidskader benoemd u de basisprincipes behouden, voorkomen en herstellen.

Vraag: Heeft u (meer) concrete voorbeelden van wat er behouden, voorkomen en hersteld dient te worden?

Antwoord:

Het gaat erom dat we bij alle gemeentelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld in het openbaar gebied) kritische kijken naar:

1. Wat is er in het plangebied wat we – met het oog op duurzaamheid – willen behouden?
Denk aan waardevolle groenstroken, natuurlijke wateropslag of nestmogelijkheden voor diersoorten e.d.
2. Hoe voorkomen we in het plangebied situaties die – met het oog op duurzaamheid – onwenselijk zijn?
Denk aan bijvoorbeeld aan het maken van plannen waarbij een te groot versteend oppervlak ontstaat met wateroverlast of een hittestress als gevolg. We moeten steeds kritisch (met een duurzame blik) naar onze plannen kijken om te voorkomen dat we situaties creëren die later weer opgelost moet worden.
3. Kunnen we bestaande situaties in een plangebied die - met het oog op duurzaamheid - onwenselijk zijn, direct oplossen?
Het gaat dan vaak om koppelkansen. Denk aan de vervanging van de riolering in een gebied en daaraan gekoppeld meteen onderzoeken welke bovengrondse maatregelen er genomen kunnen worden om meer groen te realiseren, of het direct vervangen van de ouderwetse straatverlichting voor nieuwe duurzamere varianten e.d.

Op blz.10 geeft u aan dat de uitstoot van CO2 de hoofdoorzaak is van de klimaatproblematiek en ons voor een opgave stelt die de grondslag vormt voor dit beleidskader.

Vraag: Hoeveel is de huidige CO²-concentratie?

Antwoord:

Er zijn vanuit het Rijk alleen gegevens over CO2 uitstoot, deze zijn voor Steenbergen beschikbaar tot 2018 en was toen 552 kTon.

Cijfers over CO2-concentratie zijn er voor Steenbergen alleen niet.

Vraag: Wat is het uiteindelijke doel? / Welke CO²-concentratie moet er behaald worden?

Antwoord:

Vanuit het programma sturen we niet op CO2 uitstoot maar op de aanpak van de bronnen van CO2 uitstoot:

- Energiegebruik;
- Gasverbruik, en;
- Emissie van vervoer.

De doelen staan benoemd in het beleidskader. De aanpak van deze bronnen zal leiden tot CO2 reductie. We zijn gehouden aan de landelijke afspraken voor CO2 reductie.

Op blz.15 van het beleidskader zegt u de sector glastuinbouw niet mee te nemen in de overwegingen van dit beleidskader vanwege het regionale karakter en het vertekende beeld dat deze sector oplevert.

Vraag: Zijn er nog meer sectoren waarvoor dit geldt?

Vraag: Wanneer de sector glastuinbouw wél in de overwegingen zouden worden meegenomen, in welke mate zouden de haalbaarheid en ambities binnen onze gemeente dan niet worden gehaald?

Graag een onderbouwd antwoord middels cijfers.

Antwoord: Het niet in overweging nemen geldt alleen voor de sector glastuinbouw.

Antwoord: De glastuinbouw heeft invloed op met name het energieverbruik in de gemeente.

Binnen het beleid DuurSAMEN gebruiken wij de indicatoren uit de klimaatmonitor van de Rijksoverheid. Omdat daar is besloten de glastuinbouw niet meer in overweging te nemen hebben wij dat in ons beleid ook niet gedaan. In 2018 bijvoorbeeld, werd er 3.493 TJ aan energie verbruikt in de landbouwsector waarvan een groot deel is verbruikt door de glastuinbouw. Deze cijfers zouden invloed hebben op de doelstellingen binnen de lokale energietransitie. De doelstelling om bijvoorbeeld 55% energieneutraal te zijn wordt daarmee te ambitieus.

Op blz.17 noemt u dat in 2030 de energiearmoede is afgenomen door het bieden van (kleine) energiebesparende maatregelen. De doelgroep die u hiervoor in beeld heeft zijn 950 huishoudens die gebruik maken van de energietoeslag en/of gebruik maken van een bijstandsuitkering.

Vraag: Hoeveel denkt u dat de energiearmoede in 2030 is afgenomen?

Heeft u hiervoor een lat gelegd?

Antwoord: Het kabinet heeft aan de gemeente financiële middelen toegekend voor de aanpak van energiearmoede. De middelen moeten worden ingezet om het energieverbruik bij huishoudens in energiearmoede te reduceren. Het doel van de aanpak is dus het verlagen van het energieverbruik bij de doelgroep. Door te besparen op energiegebruik dalen de kosten. Het is echter moeilijk meetbaar te maken of hiermee de energiearmoede afneemt omdat er meerdere factoren invloed hebben op energiearmoede. Zo zouden stijgende energieprijzen nog steeds kunnen bijdragen aan 'armoede' ook al passen we besparende maatregelen toe.

Het doel van de aanpak is om huishoudens met risico op energiearmoede kans te geven onderdeel te zijn van de energietransitie door verduurzaming van hun woning. En zo de kosten te drukken én te verduurzamen.

Op blz.22 van het beleidskader geeft u aan dat onze gemeente in 2030 minimaal 50% van haar producten en diensten circulair inkoop.

Vraag: Heeft u voor ons vijf voorbeelden van welke producten hiermee worden bedoeld?

Vraag: Heeft u voor ons vijf voorbeelden van welke diensten hiermee worden bedoeld?

In de west-Brabantse gecoördineerde aanpak stellen gemeenten gezamenlijk de doelstelling om in 2030 voor minimaal 50% circulair in te kopen. Op die manier bewerkstelligen gemeenten

gezaamenlijk een afzetmarkt voor de circulaire economie waar de markt vervolgens op in kan spelen. Voorbeelden van producten en diensten die circulair ingekocht kunnen worden zijn:

Antwoord:

1. Duurzaam geproduceerde bouwmaterialen (isolatie, hout)
2. Duurzaam geproduceerde bekers/bestek/verpakkingen
3. Gebruikt/gerecycled bouwmetaal (hout, metaal)
4. Lokaal geproduceerd voedsel
5. Bedrijfskleding

Antwoord:

1. Schoonmakers
2. Afval dienst
3. Ramenwassers
4. Bouwbedrijven
5. onderhoudsbedrijven

Op blz.22 van het beleidskader geeft u aan dat u het Manifest Maatschappelijk Verantwoordelijk Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) wilt ondertekenen.

Natuurlijk blijft het niet bij enkel ondertekenen.

Als manifestpartij moet u een actieplan MVOI opstellen, dit monitoren, jaarlijks rapporteren en voorbeelden delen (aldus dit manifest).

Vraag: Hoeveel ambtelijke uren, dus kosten, gaat dit in beslag nemen?

In het antwoord graag de kosten van het opstellen van een actieplan en de kosten van de vervolgstappen voor de toekomstige jaren.

Kunnen wij dit straks controleren in begrotingen en jaarrekeningen?

En zo ja, onder welke noemer?

Antwoord:

Vanuit Team Duurzaamheid wordt een trekker voor 8 uur per week hiervoor vrijgemaakt. Vanuit andere beleidsterreinen (met name de fysieke werkvelden), management en inkoop is de inschatting dat er totaal 10 uur nodig is. Het traject zal worden begeleid door Inkoop West-Brabant en valt binnen de bestaande afspraken. Daarnaast wordt vanuit het Rijk voorzien in extra ondersteuning vanuit Bureau2030. Naast ambtelijke uren zijn er daarom geen extra investeringen nodig.

Op blz.22 van het beleidskader geeft u aan om in regionaal verband een coördinator aan te stellen die ambitie en eenheid brengt tussen het inkoopbeleid van alle gemeenten in de regio, provincie en het Rijk.

Vraag: Wie gaat die coördinator aanstellen? (bij wie in dienst?)

Vraag: Wat kost dat onze gemeente?

Antwoord: de coördinator wordt aangesteld door de Regio West Brabant in samenspraak met de bestuurlijke kopgroep 'Circulaire Economie' waarin wethouder Remery Steenberghe vertegenwoordigd.

Antwoord: de kosten worden uit de middelen van de Regio West Brabant betaald.

Tijdens de informatievond over dit beleidskader werd er gesproken over een nulmeting.

Vraag: Kunt u ons uitleggen wat er precies gemeten gaat worden?

Graag onderbouwing met cijfers.

Antwoord:

Het opstellen van een Duurzaamheidsmonitor en daarbij het uitvoeren van een nulmeting is de eerste actie die in het programma zal worden opgepakt. De voorbereidingen zijn hiervoor al wel in gang gezet maar er kan op dit moment nog geen definitief overzicht van indicatoren gegeven worden.

We denken o.a. aan de volgende indicatoren (daar waar mogelijk zijn linkjes toegevoegd naar openbare websites met gegevens die we wellicht zullen gebruiken voor de monitor):

Energie:

- Energiegebruik gebouwen (woningen, bedrijven, gemeente)
- Duurzame opwek (woningen, bedrijven, gemeente)
- Aantal zonnepanelen
- Aantal huishouden die gebruik hebben gemaakt van de NIP regeling
- Aantal huishouden die gebruik hebben gemaakt van de energiearmoede regeling
- Gasverbruik (woningen, bedrijven, gemeente)
- Aantal elektrische voertuigen
- Et cetera.

<https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/dashboard/>

Circulair:

- Diverse afval en recycling gegevens
- Aantal scholen/leerlingen dat educatieprogramma volgt
- Aantal pilots op het gebied van circulariteit
- Afvalstromen eigen organisatie

Klimaat (biodiversiteit en klimaatadaptatie):

- Percentage / vierkante meter groen in kernen
- Aantal bomen
- Boomkroon oppervlakten
- Percentage / vierkante meter water in kernen
- Strekkende meter groen
- Aantal groene daken
- Et cetera.

Klimaatadaptatie:

- Aantal afgekoppelde dakgoten
- Aantal/ ernst knelpunten klimaatstresstest (6 jaarlijks beschikbaar)
- Et cetera.

<https://www.klimaatadaptatiebrabant.nl/voorbeelden/voorbeelden-detail/515/Klimaatstresstest-gemeente-Steenbergen>

Biodiversiteit:

- Aantal boom/planten soorten
- Aantal vogelsoorten
- Aantal insectensoorten

Et cetera.

<https://www.vogelbescherming.nl/tuinvogeltelling/resultaten>

Bovenstaande lijst is niet definitief en niet compleet. De verwachting is dat we bij de behandeling van de begroting in het najaar de monitor met de raad kunnen delen. Er zal dan ook ruimte zijn om op de inhoud van de monitor te reageren.

Stem0167 mist de aandacht voor natuurherstel en/of uitbreiding van natuur als praktische en relatief goedkopen invulling. Er is wel aandacht voor biodiversiteit, wat natuurlijk ook heel wenselijk is, maar daarvoor moet je wel natuur hebben...

Daarbij bomen nemen CO² op.

Vraag: Waarom zet u niet meer in op extra bosgebieden?

Antwoord:

Biodiversiteit is een breed begrip. Onderdeel van het verbeteren biodiversiteit is (onder andere) het vergroten van het aantal bomen of bosrijke gebieden waar dit mogelijk is. Dus ook dit is onderdeel van het beleid en hier kan op ingezet worden door de gemeente of haar partners zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Trees For All. De gemeente Steenberghe heeft in een groot gedeelte van haar oppervlakte een open zeeleipolderlandschap. In het natuurbeleidsplan van 2017 is opgenomen dat de waardevolle openheid voorop staat. Gezien dit beleid, is het niet overal wenselijk om bosrijk gebied te realiseren, omdat dit ten koste gaat van dit open landschap. Buiten deze waardevolle gebieden zet de gemeente zeker in op extra bomen of bosrijk gebied. Zeker als dit (natuur)gebieden aan elkaar koppelt of de diversiteit van een gebied bevordert, want dit heeft de meeste waarde voor de natuur en de biodiversiteit.